Jak lépe chránit a ovlivňovat evaluační systém?

Česká evaluační společnost byla založena v roce 2007 a v současné době máme 76 individuálních členů z veřejného, soukromého, akademického a neziskového sektoru, a čtyři institucionální členy.

Úspěchy – vliv:

- Náš Etický kodex (2011) a Formální standardy provádění evaluací (2013) se používají pro zadávání veřejných zakázek na evaluace.
- Společně s Ministerstvem pro místní rozvoj jsme vydali Metodiku pro zadávání evaluací (2018).
- Do roku 2023 jsme koordinovali International Development Evaluation Association a International Evaluation Academy.
- Jsme zastoupeni v Radě pro rozvojovou spolupráci Ministerstva zahraničních věcí a v referenčních skupinách pro evaluace na Ministerstvu zahraničních věcí a Ministerstvu pro místní rozvoj. Poskytujeme evaluační mentoring pro Ministerstvo zdravotnictví (a pro několik neziskových organizací).
- Každoročně nabízíme několik školení (mj. 18krát proběhl dvoudenní kurz „Evaluační minimum“ a 10krát ve formátu přizpůsobeném potřebám jednotlivých organizací).
- Základna našich členů a klíčových partnerů propojuje evaluační odborníky ze všech sektorů.

Výzvy – jak zlepšit naši práci?

- Potřebujeme přilákat více aktérů, aby se připojili k naší asociaci nebo ji podpořili.
- Navzdory měnící se politické situaci musíme nadále prosazovat evaluační kulturu a mezisektorovou (a mezinárodní) spolupráci.
- Chceme lépe zapojit mladé a začínající evaluátory – od roku 2016 se pořádá evaluační soutěž pro studenty; vítězové se účastní Světové soutěže World Evaluation Case Competition a někteří z nich se aktivně zapojují do našich aktivit (jako účastníci školení, školitelé, dobrovolníci, asistenti).
- Musíme reflektovat rychlý vývoj evaluačních přístupů (včetně etických a technických aspektů využití umělé inteligence) nebo vlivy polykrize.

Odolnost a udržitelnost:

- Nemáme externí finanční podporu; veškeré provozní náklady jsou hrazeny z členských příspěvků a zisku z odborných akcí. Většina služeb je poskytována na dobrovolnické bázi (dva členové sekretariátu mají částečný úvazek, 16 a 20 hodin měsíčně).

Představení strategie ČES 2026–2035

Strategie byla připravována v kontextu rychle měnícího se prostředí v ČR i ve světě a musela reagovat na polykrize a společenské napětí, na nástup umělé inteligence a technologické transformace, na nižší politickou předvídatelnost a omezené financování a s tím související problémy v zadávání a využívání evaluací, i na vnitřní limity a potenciál ČES.

Vize strategie: Vyspělá evaluační kultura je postavena na důvěře, otevřenosti a odvaze učit se z dobré praxe i chyb. Evaluace jsou přirozenou součástí implementace strategií, programů a projektů, pomáhají chápat a ovlivňovat komplexní systémy a přispívají ke zlepšování kvality života.

Misí/posláním ČES je rozvíjet v České republice smysluplnou evaluační kulturu založenou na učení, důvěře, odpovědnosti a využívání evaluací pro informované rozhodování v podmínkách komplexního a proměnlivého světa. Své poslání chceme naplňovat prostřednictvím těchto pilířů:

- Priorita 1: Rozvoj evaluační kultury a odborných kapacit
- Priorita 2: Smysluplnost, zacílení a využívání evaluací
- Priorita 3: Etika a odbornost evaluátora
- Priorita 4: Propojování evaluačních aktérů

- Priorita 5: Rozvoj evaluační komunity a profesní růst

Diskuse:

Protože Strategie musí zůstat živým nástrojem, který se musí vyvíjet a prosazovat v reakci na měnící se kontext a ve prospěch pozitivních změn, chceme konferenci využít jako příležitost pro diskusi potřeb a příležitostí evaluační komunity. Rád bych proto dnešní konferenci zahájil několika otázkami:

- ***Co se vám vybaví, když zazní Česká evaluační společnost?*** *(max. dvě/tři slova)*
- ***Co je vaše hlavní motivace pro zapojení do ČES?*** *(Co vás přilákalo nebo láká?)*
- ***Co má ČES dělat lépe nebo jinak?*** *(Podněty, úkoly, potřeby)*
- ***Jak můžete k činnosti ČES přispět?*** *(Nápady)*

Autor příspěvku:

Daniel Svoboda je spoluzakladatelem a současným prezidentem České evaluační společnosti (https://czecheval.cz/). Do roku 2023 byl koordinátorem IDEAS – International Development Evaluation Association (https://ideasglobal.org/) a International Evaluation Academy (https://ieac.global/). Má praxi z oblasti rozvojové spolupráce i evropských programů. Od roku 2009 do roku 2024 byl monitorem evropského environmentálního programu LIFE. V zastoupení ČES je členem referenčních skupin evaluací a Rady pro zahraniční rozvojovou spolupráci Ministerstva zahraničních věcí a mentorem evaluací pro Ministerstvo zdravotnictví. Je lektorem projektového managementu a evaluací na Fakultě tropického zemědělství České zemědělské univerzity v Praze. V letech 2007–2017 byl koordinátorem letní evaluační školy EPDET – European Program for Development Evaluation Training v ČR a na Slovensku.

